Funkcionális programozás

Horváth Zoltán

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest Programozási Nyelvek és Fordítóprogramok Tanszék E-mail: hz@inf.elte.hu

Ajánlott irodalom

- Plasmeijer et al.: Programming in Clean, http://www.cs.kun.nl/~clean
- Peter Achten: Object IO tutorial, http://www.cs.kun.nl/~clean
- Simon Thompson: Haskell The Craft of Functional Programming, Addison-Wesley, 1999
- Nyékyné G. J. (szerk): Programozási nyelvek, Bp. 2003. Kiskapu. Horváth Z.: A funkcionális programozás nyelvi elemei, fejezet, 56 oldal

Követelmények

- Hetente (kéthetente) kis beadandó programok
- Beadandó programok feltöltése, futtatása
- Működő beadandó programok forrásszövegének ellenőrzése gyakorlatok elején
- Nagyobb beadandó programok
- Géptermi számonkérés (minimum szint + döntés a megajánlott jegyről)

1. Bevezetés

Funkcionális programozási nyelvek

- A deklaratív nyelvekhez tartoznak: a számítási folyamat leírása deklarációk halmaza
- Típus-, osztály-, függvénydefiníciók, kezdeti kifejezés
- A program végrehajtása a kezdeti kifejezés kiértékelése (átírás)
- A matematikai számítási modellje a λ -kalkulus (Church, 1932-33)

Kiértékelés

- Kiértékelés = átírási lépések sorozata (redukció)
- Függvénydefiníció példa: sqr x = x * x
   függvény azonosítója, formális paraméterek, függvény törzs (kifejezés)
- Kiszámíthatóság, hatékonyság
- Átírási lépés: függvény alkalmazásában a függvény helyettesítése a függvény törzsével (a normál forma eléréséig)
- Kiértékelési stratégia: redexek (reducible expressions) kiválasztási sorrendje, például lusta (először a függvény), mohó (először az argumentumok) vagy párhuzamos
- Egyértelmű normál forma (konfluens átíró rendszerekben), a lusta kiértékelés mindig megtalálja a normál formát, ha az létezik

Példák

```
Clean

Haskell

inc x = x + 1 inc x = x + 1 square x = x * x square x = x^2 squareinc x =  square (inc x) squareinc x =  square (inc x))

fact x = x + 1 square x = x^2 squareinc x =  square (inc x = x + 1 squareinc x = x + 1 squareinc x = x + 1 square x = x^2 squareinc x = x + 1 square x = x + 1 squa
```

```
Szigorú (strict) kiértékelés:

squareinc 7 -> square (inc 7)
-> square (7 + 1)
-> square 8
-> 8 * 8
-> 64

Lusta (lazy) kiértékelés:

squareinc 7 -> square (inc 7)
-> square (inc 7)
-> (inc 7) * (inc 7)
-> 8 * (inc 7)
-> 8 * 8
-> 64
```

Modern funkcionális programozási nyelvek jellemzése

- Nincs előző értéket megsemmisítő értékadás
- Hivatkozási helyfüggetlenség egyenlőségi érvelés (azonos kifejezés értéke mindig ugyanaz)
- Szigorúan típusos (minden részkifejezésnek fordítási időben meghatározott a típusa), típuslevezetés, polimorfizmus, absztrakt és algebrai adattípusok
- Magasabbrendű függvények (az argumentum vagy érték is függvény)
   twice f x = f (f x)
- Curry-féle módszer minden függvénynek 1 argumentuma van
   (+) x y kontra ((+) x) y
- Rekurzió
- Lusta kiértékelés a mohóság vizsgálatával f x = 0; f (5 + 1); 2 * (5 + 1)

Zermelo-Fraenkel halmazkifejezések

Clean Haskell

$${x * x \setminus x \leftarrow [1..] \mid odd(x)}$$
  $[x * x \mid x \leftarrow [1..], odd x]$

• Argumentumok mintaillesztése

fac
$$0 = 1$$
 fac $0 = 1$
fac $n \mid n > 0 = n * fac (n - 1)$ fac $n \mid n > 0 = n * fac (n - 1)$

Margószabály

```
add4 = twice succ where add4 = twice succ ad
```

• I/O modellek: I/O adatfolyam, monádok, egyszeres hivatkozás

Egyszerű funkcionális programok

```
Clean
                                     Haskell
                                     module Test where
module Test
import StdEnv
Start =
                                     main = print $
 //5 + 2 * 3
                                       --5+2*3
  // sum [1..10]
                                       -- sum [1..10]
  // reverse (sort [1, 6, 2, 7])
                                       -- reverse (sort [1, 6, 2, 7])
  // 1 < 2 && 3 < 4
                                       -- 1 < 2 && 3 < 3
  // 2 < 1 || 3 < 4
                                       -- 2 < 1 || 3 < 4
  // [1, 2] ++ [3, 4, 5]
                                       -- [1, 2] ++ [3, 4, 5]
                                       -- and [True, 2 < 1, 6 > 5]
  // and [True, 2 < 1, 6 > 5]
  // take 3 [1, 2, 3, 4, 5]
                                       -- take 3 [1, 2, 3, 4, 5]
 map my_abs2 [7, -4, 3]
                                       map my_abs2 [7, -4, 3]
```

Egyszerű funkcionális programok

Clean

Haskell

Másodfokú egyenlet

```
Clean

Haskell

module Quadratic module Quadratic where import StdEnv

qeq :: Real Real Real qeq :: Double -> Double -> Double -> (String, [Real])

Start = qeq 1.0 (-4.0) 1.0

main = print (qeq 1 (-4) 1)
```

Másodfokú egyenlet

```
Clean
                                      Haskell
qeq a b c
                                      qeq a b c
 | a == 0.0 = ("nem másodfokú", []) | a == 0 = ("nem másodfokú", [])
 | d < 0.0 = ("komplex gyökök", [])  | d < 0 = ("komplex gyökök", [])
 | d == 0.0 = ("egy gy\"{o}k",
                                        | d == 0 = ("egy gy\"{o}k",
             [^{\text{b}} / (2.0 * a)])
                                                      [-b / (2 * a)])
 | d > 0.0 = ("két gyök",
                                        | d \rangle 0 = ("két gyök",
             [(^b + r) / (2.0 * a)]
                                                    [(-b + r) / (2 * a)]
             (b - r) / (2.0 * a)
                                                      (-b - r) / (2 * a)
where
                                        where
   d = b * b - 4.0 * a * c
                                        d = b^2 - 4 * a * c
   r = sqrt d
                                          r = sqrt d
```

8 királynő

```
Clean
                                Haskell
module Queens
                               module Queens where
import StdEnv
queens 0 = [[]]
                               queens 0 = [[]]
queens n = [q:b]
                               queens n = [q:b]
         \\ b <- queens (n - 1)
                                         | b <- queens (n - 1)
         , q \leftarrow [0..7]
                                         , q \leftarrow [0..7]
         | safe q b ]
                                         , safe q b ]
safe q b = and [not (checks q b i) safe q b = and [not (checks q b i)
       \\ i <- [0..(length b)-1]] | i <- [0..(length b) - 1]]
                               checks q b i
checks q b i
 = q == b !! i
                               = q == b !! i
 Start
                               main = print
 = (length (queens 8), queens 8) (length (queens 8), queens 8)
```

Egyszerű I/O

```
Haskell
Clean
module HelloConsole
                                     module HelloConsole where
import StdEnv
Start :: *World -> *World
                                     main :: IO ()
Start w
                                     main = do
 \# (con,w) = stdio w
 # con = fwrites "Neved? " con
                                   putStr "Neved? "
 # (name, con) = freadline con
                                       name <- getLine</pre>
 # con
    = fwrites ("Szia " +++ name) con putStrLn ("Szia " ++ name)
 # (_, con) = freadline con
                                       _ <- getLine</pre>
 \# (ok, nw) = fclose con w
  not ok = abort "hiba"
  otherwise = nw
                                       return ()
```

Tesztkörnyezet (Clean)

```
module functiontest
import funtest, StdClass, StdEnv
Start :: *World -> *World
Start w = functionTest funs w
dubl :: Int -> Int
dubl x = x * 2
plus :: Int Int -> Int
plus x y = x+y
fl :: [[Int]] -> [Int]
fl a = flatten a
funs :: [(([String] -> String), [String], String)]
funs = [ (one_arg dubl, ["2"] , "dubl"),
         (two_arg plus, ["2","10"] , "plus"),
         (no_arg "Hello world", [], "Program"),
         (one_arg fl, ["[[1,2,3,4],[],[4]]"],"flatten")]
```

2. Egyszerűbb elemek

Mintaillesztés

```
Haskell
Clean
hd [x:xs] = x // parciális head (x:xs) = x -- parciális
                                tail (x:xs) = xs -- parciális
tl [x:xs] = xs // parciális
fac 0 = 1
                                fac 0 = 1
                                fac n \mid n > 0 -- parciális
fac n | n > 0 // parciális
 = n * fac (n - 1)
                                  = n * fac (n - 1)
sum [] = 0
                                sum [] = 0
sum [x:xs] = x + sum xs
                                sum (x:xs) = x + sum xs
                                length [] = 0
length [] = 0
                                length (\_:xs) = 1 + length xs
length [_:xs] = 1 + length xs
```

Típusellenőrzés

```
Clean

Haskell

1 + True // Type error: "argument 2 of +" 1 + True -- No instance for (Num Bool)
// cannot unify demanded type Int -- arising from a use of '+'
// with Bool

length 3 // "argument 1 of length" cannot length 3 -- No instance for (Num [a])
// unify demanded type (a b) | -- arising from the literal '3'
// length a with Int
```

Típusdefiníciók

```
Haskell
Clean
Alaptípusok: Int, Real, Bool, Char
                                     Alaptípusok: Int, Integer, Float, Do-
                                     uble, Bool, Char
Start :: Int
                                     start :: Int
Start = 3 + 4
                                     start = 3 + 4
x :: [Int]
                                     x :: [Int]
x = [1, 2, 3]
                                     x = [1, 2, 3]
y :: [Bool]
                                     y :: [Bool]
y = [True, True, False]
                                     y = [True, True, False]
z :: [[Int]]
                                     z :: [[Int]]
z = [[1, 2, 3], [1, 2]]
                                     z = [[1, 2, 3], [1, 2]]
sum :: [Int] -> Int
                                     sum :: Num a => a -> a
sqrt :: Real -> Real
                                     sqrt :: Floating a => a -> a
```

Annotációk (Clean)

A típusdefiníciókban szereplő különböző annotációk (!, * stb.) például az argumentumok szigorú kiértékelését vagy unique típusú hivatkozását adják meg.

Polimorf típusok

Típusváltozókat tartalmazó típusok. A polimorf típusokkal dolgozó függvényeket polimorf függvényeknek nevezzük.

Clean Haskell

length :: [a] -> Int
hd :: [a] -> a
length :: [a] -> Int
head :: [a] -> a

Az a egy típusváltozó, ezek mindig kisbetűvel kezdődnek. A polimorf függvények működése nem függ a tényleges típusuktól.

Túlterhelés, "ad hoc" polimorfizmus, osztályok

A + függvények több példánya létezik, a + viselkedése a konkrét típustól függ. A szignatúra minden esetben megegyezik.

Clean Haskell

Típusosztályok segítségével tudunk azonos szignatúrával rendelkező, túlterhelt azonosítókat deklarálni.

A példányok definíciója szabályos helyettesítésekkel:

Clean

Haskell

instance + Bool where

- (+) :: Bool Bool -> Bool
- (+) True b = True
- (+) a b = b

instance Num Bool where

• • •

True + b = True a + b = b

a , D

. . .

Szinonímák

Globális konstansok: csak egyszer értékelődnek ki (futási időben), újrafelhasználhatóak.
 Optimalizáció: növekszik a memóriaigény, csökkenhető viszont a futási idő.

Clean Haskell smallodds =: [1, 3 .. 10000] smallodds = [1, 3 .. 10000]

Típusszinonímák (fordítási időben cserélődnek)

:: Color :== Int type Color = Int

Makrók: kifejezések szinonímái (fordítási időben cserélődnek)

Black :== 1 black = 1 White :== 0 white = 0

Magasabbrendű listafüggvények

filter – adott tulajdonságot teljesítő elemek leválogatása

```
Clean
                                         Haskell
filter :: (a -> Bool) [a] -> [a]
                                         filter :: (a -> Bool) -> [a] -> [a]
filter p [] = []
                                         filter p [] = []
filter p [x:xs]
                                         filter p (x:xs)
  | p x = [x : filter p xs]
                                          | p x = x : filter p xs
                                           | otherwise = filter p xs
  | otherwise = filter p xs
even x = x \mod 2 == 0
                                         even x = x \pmod{2} = 0
                                         odd = not . even
odd = not o even
                                         -- odd x = not (even x)
// odd x = not (even x)
evens = filter even [0..]
                                         evens = filter even [0..]
```

foldr – elemenkénti fogyasztás

```
Clean

Haskell

foldr :: (.a -> .(.b -> .b)) .b ![.a] -> .b foldr :: (a -> b -> b) -> b -> [a] -> b

foldr f e [] = e
    foldr f e [x:xs] = f x (foldr f e xs)

sum = foldr (+) 0

// sum xs = foldr (+) 0 xs

and = foldr (&&) True

Haskell

foldr :: (a -> b -> b) -> b -> [a] -> b

foldr f e [] = e
    foldr f e (x:xs) = f x (foldr f e xs)

sum = foldr (+) 0

-- sum xs = foldr (+) 0 xs

and = foldr (&&) True
```

```
takeWhile — elemek megtartása amíg p teljesül, dropWhile — elemek eldobása amíg p teljesül

Clean Haskell

takeWhile p [] = [] takeWhile p [] = [] takeWhile p [x:xs] takeWhile p (x:xs) | p x = [x : takeWhile p xs] | p x = x : takeWhile p xs | otherwise = []
```

Iterálás

Clean

f iterálása amíg p nem teljesül:

Példa: négyzetgyök számítása Newton-iterációval

```
sqrtn :: Real -> Real
sqrtn x = until goodEnough improve 1.0
where
improve y = (y + x / y) / 2.0
goodEnough y = (y * y) ~=~ x
(~=~) a b = abs (a - b) < 0.000001</pre>
sqrtn :: Double -> Double
sqrtn x = until goodEnough improve 1
where
improve y = (y + x / y) / 2
goodEnough y = y^2 ~=~ x
(~=~) a b = abs (a - b) < 0.000001
```

Haskell

3. Listák

Clean

Haskell

[1, 2, 3 * x, length [1, 2]] :: [Int]

[1, 2, 3 * x, length [1, 2]] :: [Int]

[sin, cos, tan] :: [Double -> Double]

[sin, cos, tan] :: [Real -> Real]

[3 < 4, a == 5, p && q] :: [Bool]

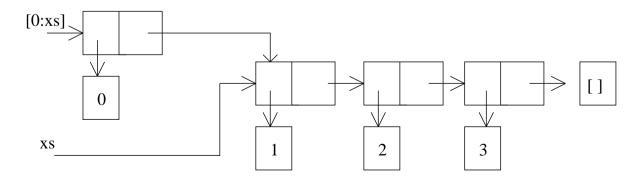
[] :: a

[3 < 4, a == 5, p && q] :: [Bool]

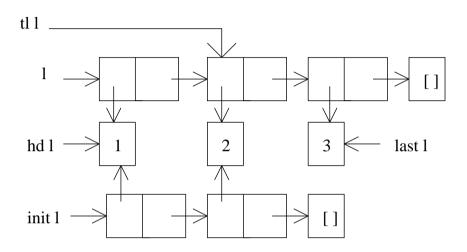
[1, 3.. 12], [100, 80..]

[1, 3.. 12], [100, 80..]

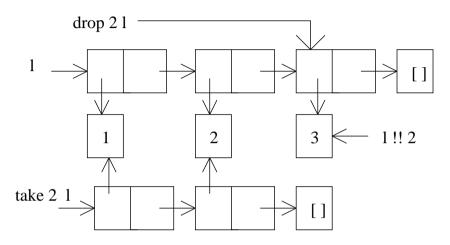
Egy lista ábrázolása: xs = [1, 2, 3]. Gerinc és elemek. A lista bővítése egy elemmel.

Szabványos listafüggvények


```
Clean
                                            Haskell
hd [x:xs]
                                            head (x:xs) = x
            = x
                                            head []
hd []
            = abort "hd of []"
                                                        = error "head of []"
tl [x:xs]
                                            tail (x:xs) = xs
           = xs
tl []
           = abort "tl of []"
                                            tail []
                                                    = error "tail of []"
                                            last [x]
last [x]
                                                        = x
            = x
                                            last (x:xs) = last xs
last [x:xs] = last xs
           = abort "last of []"
                                            last []
                                                        = error "last of []"
last []
init []
           = []
                                            init []
                                                        = error "empty list"
init [x]
         = []
                                            init [x]
                                                        = []
init [x:xs] = [x : init xs]
                                            init (x:xs) = x : init xs
```



```
Clean Haskell
```

```
infixl 9 !!
(!!) infixl 9 :: [a] Int -> a
                                          (!!) :: [a] -> Int -> a
(!!) [] _ = subscript_error
                                          [] !! _ = error "subscript"
(!!) list i = index list i
                                          (x:xs) !! 0 = x
  where index [x:xs] 0 = x
                                          (x:xs) !! n = xs !! (n - 1)
         index [x:xs] n = index xs (n - 1)
         index [] _ = subscript_error
                                          take 0 _ = []
take 0 _ = []
                                         take n(x:xs) = x : take (n - 1) xs
take n [x:xs] = [x : take (dec n) xs]
take n [] = []
                                          take n [] = []
```

```
Clean
```

```
1 2 3 reverse l []
```

Haskell

```
Clean
                                        Haskell
                                        infixr 5 ++
(++) infixr 5 :: [a] [a] -> [a]
                                        (++) :: [a] -> [a] -> [a]
(++) [x:xs] list = [x:xs ++ list]
                                        (x:xs) ++ list = x:xs ++ list
(++) [] list = list
                                        ++ list = list
length xs = acclen 0 xs where
                                       length xs = acclen 0 xs where
                                     acclen n (x:xs) = acclen (n + 1) xs
  acclen n [x:xs] = acclen (inc n) xs
                                        acclen n []
            = n
isMember e [x:xs] = x == e \mid | isMember e xs \times 'elem' (x:xs) = x == e \mid | x 'elem' xs
isMember e [] = False
                                       x 'elem' [] = False
flatten [x:xs] = x ++ flatten xs
                                       concat (x:xs) = x ++ concat xs
flatten [] = []
                                       concat [] = []
```

```
Clean
```

```
(==) [] = True
 (==) [] = False
 (==) [ : ] [] = False
 (==) [a:as] [b:bs]
    | a == b = as == bs
             = False
instance < [a] | Ord a where</pre>
 (<) [] = False
 (<) [] = True
 (<) [_:_] [] = False
 (<) [a:as] [b:bs]
  | a < b
          = True
   | a > b
          = False
                = as < bs
```

instance == [a] | Eq a where

Haskell

```
Clean
                                           Haskell
repeat x = cons where
                                           repeat x = cons where
  cons = [x:cons]
                                             cons = x : cons
 // repeat 3 = [3, 3..]
                                             -- repeat 3 = [3, 3..]
iterate f x = [x : iterate f (f x)]
                                           iterate f x = [x : iterate f (f x)]
 // iterate inc 3 = [3, 4..]
                                             -- iterate (+1) 3 = [3, 4..]
removeAt 0 [x:xs] = xs
                                           removeAt 0 (x:xs) = xs
removeAt n [x:xs]
                                           removeAt n (x:xs)
  = [x : removeAt (n - 1) xs]
                                             = x : removeAt (n - 1) xs
removeAt n [] = []
                                           removeAt n [] = []
```

Beszúrásos rendezés

```
Clean
                                           Haskell
insert :: a [a] -> [a] | Ord a
                                           insert :: Ord a => a -> [a] -> [a]
insert e [] = [e]
                                           insert e [] = [e]
insert e [x:xs]
                                           insert e (x:xs)
  | e <= x = [e, x:xs]
                                           | e <= x = e: x: xs
  | otherwise = [x : insert e xs]
                                           | otherwise = x: insert e xs
isort :: [a] -> [a] | Ord a
                                           isort :: Ord a => [a] -> [a]
                                           isort [] = []
isort \Pi = \Pi
isort [x:xs] = insert x (isort xs)
                                           isort (x:xs) = x 'insert' isort xs
```

Összefésüléses rendezés

```
Clean
                                         Haskell
                                         [] 'merge' ys = ys
merge [] ys = ys
        [] = xs
                                         xs 'merge' []
merge xs
                                                              = xs
merge [x:xs] [y:ys]
                                         (x:xs) 'merge' (y:ys)
  | x \le y = [x : merge xs [y:ys]]  | x \le y = x : (xs 'merge' (y:ys))
  | otherwise = [y : merge [x:xs] ys]
                                          | otherwise = y : ((x:xs) 'merge' ys)
msort :: [a] -> [a] | Ord a
                                         msort :: Ord a => [a] -> [a]
msort xs
                                         msort xs
  | len <= 1 = xs
                                           | len <= 1 = xs
  | otherwise = merge (msort ys) (msort zs) | otherwise = msort ys 'merge' msort zs
  where
                                           where
                                             ys = take half xs
   ys = take half xs
   zs = drop half xs
                                                 = drop half xs
                                             half = len 'div' 2
   half = len / 2
   len = length xs
                                             len = length xs
```

Gyorsrendezés / Listaabsztrakciók

```
Clean
                                                Haskell
qsort :: [a] -> [a] | Ord a
                                                qsort :: Ord a => [a] -> [a]
qsort [] = []
                                                qsort [] = []
qsort [a:xs]
                                                qsort (a:xs)
  = qsort [x \\ x <- xs | x <= a]</pre>
                                                = qsort [x \mid x \leftarrow xs, x \leftarrow a]
  ++ [a]
                                                ++ [a]
  ++ qsort [x \\ x <- xs | x > a]
                                                 ++ qsort [x \mid x \leftarrow xs, x > a]
sieve [p:xs]
                                                sieve (p:xs)
  = [p: sieve [i \\ i <- xs | i mod p <> 0]] = p: sieve [i | i <- xs, i 'mod' p /= 0]
// take 100 (sieve [2..])
                                               -- take 100 (sieve [2..])
```

Ortogonális generátorok:

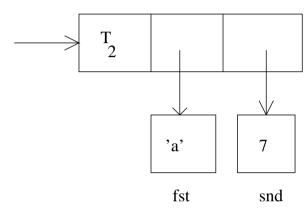
Clean Haskell

A legbenső változik a leggyorsabban, egy belső generátor változójának értéke nem használható a megelőző generátorokban.

Párhuzamos generátorok:

[
$$x * y \setminus x \leftarrow [1..2] & y \leftarrow [4..6]$$
 ] [$x * y \mid (x, y) \leftarrow zip [1..2] [4..6]$]
// [4, 10]

4. Rendezett n-esek és rekordok


```
Clean
                                         Haskell
fst(x, _) = x
                                         fst(x, _) = x
                                         snd(_, y) = y
snd(_, y) = y
                                         splitAt 0 xs = ([], xs)
splitAt _ [] = ([], [])
splitAt 0 xs = ([], xs)
splitAt _ [] = ([], [])
                                         splitAt n (x:xs) = (x:xs', x'')
splitAt n [x:xs]
                  = ([x:xs'], xs'')
  where (xs',xs'') = splitAt (n - 1) xs
                                        where (xs', xs'') = splitAt (n - 1) xs
zip2 [a:as] [b:bs] = [(a,b) : zip2 as bs]
                                         zip (a:as) (b:bs) = (a,b) : zip as bs
                                         zip _ _
zip2 as bs
                  = []
                                                           = []
```

```
Clean
                                             Haskell
average ls = s / toReal l
                                             average ls = s / fromIntegral l
  where
                                               where
    (s, 1) = sumlength list 0.0 0
                                                 (s, 1) = sumlength list 0 0
    sumlength [x:xs] sum 1
                                                 sumlength (x:xs) sum 1
      = sumlength xs (sum + x) (1 + 1)
                                                   = sumlength xs (sum + x) (1 + 1)
    sumlength [] sum 1 = (sum, 1)
                                                 sumlength [] sum 1 = (sum, 1)
search [] s = abort "none"
                                             search [] s = error "none"
                                             search((x,y):ts) s
search [(x,y):ts] s
  | x == s = y
                                               | x == s = y
   otherwise = search ts s
                                               | otherwise = search ts s
book = [(1, 'a'), (2, 'b'), (3, 'c')]
                                             book = [(1, 'a'), (2, 'b'), (3, 'c')]
// search book 1
                                             -- search book 1
```

Rekordok

```
Clean
                                         Haskell
                                         data Point
:: Point = { x :: Real
                                           = Point { x :: Double
           , y :: Real
                                                  , y :: Double
           , visible :: Bool
                                                  , visible :: Bool
                                         data VarPoint
                                           = Point2 { x, y :: Double }
                                           | Point3 { x, y, z :: Double }
                                         data Vector
:: Vector = { dx :: Real
                                           = Vector { dx :: Double
           , dy :: Real
                                                   , dy :: Double
origo :: Point
                                         origo :: Point
origo = \{ x = 0.0 \}
                                         origo = Point \{ x = 0 \}
       , y = 0.0
                                                      , y = 0
       , visible = True
                                                      , visible = True
                                         -- vagy:
                                         origo = Point 0 0 True
```

Mintaillesztés rekordokra

```
Clean
                                             Haskell
isVisible :: Point -> Bool
                                             isVisible :: Point -> Bool
                                             isVisible (Point { visible = True }) = True
isVisible { visible = True } = True
isVisible _
                             = False
                                             isVisible _
                                                                                   = False
                                             -- vagy:
                                             isVisible (Point { visible = v }) = v
                                             -- vagy:
                                             isVisible = visible
                                             xcoordinate :: Point -> Double
xcoordinate :: Point -> Real
xcoordinate p = p.x
                                             xcoordinate p = x p
hide :: Point -> Point
                                             hide :: Point -> Point
                                             hide p = p { visible = False }
hide p = { p & visible = False }
move :: Point Vector -> Point
                                             move :: Point -> Vector -> Point
move p v = \{ p \& x = p.x + v.dx \}
                                             move p v = p \{ x = x p + dx v \}
                                                          , y = y p + dy v
               , y = p.y + v.dy }
```

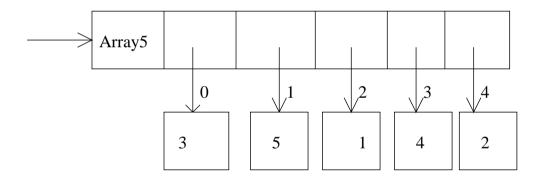
Racionális számok

```
Haskell
Clean
                                            data Q
:: Q = { nom :: Int
                                              = Q { nom :: Integer
       , den :: Int
                                                  , den :: Integer
                                            qZero = { nom = 0, den = 1 }
qZero = \{ nom = 0, den = 1 \}
                                            -- vagy: qZero = Q 0 1
qOne = \{ nom = 1, den = 1 \}
                                            qOne = \{ nom = 1, den = 1 \}
simplify { nom = n, den = d }
                                            simplify (Q { nom = n, den = d })
  | d == 0 = abort "denominator is 0"
                                           | d == 0 = error "denominator is 0"
  | d < 0 = {nom = ^n/g, den = ^d/g}
                                          | d < 0 = Q \{ nom = -n 'div' g, den = -d 'div' g \}
  | otherwise = \{nom = n/g, den = d/g\}
                                              | otherwise = Q {nom = n 'div' g, den = d 'div' g}
 where g = gcd n d
                                              where g = gcd n d
gcd x y = gcdnat (abs x) (abs y)
                                            gcd x y = gcdnat (abs x) (abs y)
  where gcdnat \times 0 = x
                                              where gcdnat \times 0 = x
        gcdnat x y = gcdnat y (x mod y)
                                                    gcdnat x y = gcdnat y (x 'mod' y)
mkQ n d = simplify { nom = n, den = d }
                                            mkQ n d = simplify (Q { nom = n, den = d })
```

Haskell Clean instance Eq Q where -- kell a Num elött a == b = nom a == nom b && den a == den b-- vagy: deriving Eq instance * Q where (*) a b = instance Num Q where mkQ (a.nom * b.nom) (a.den * b.den) a * b = mkQ (nom a * nom b)instance / Q where (/) a b = (den a * den b) mkQ (a.nom * b.den) (a.den * b.nom) a + b = mkQ (nom a * den b + nom b * den a)instance + Q where (+) a b = (den a * den b)mkQ (a.nom * b.den + b.nom * a.den) a - b = mkQ (nom a * den b - nom b * den a)(a.den * b.den) (den a * den b)abs = (...)instance - Q where (-) a b = signum = (...)mkQ (a.nom * b.den - b.nom * a.den) fromInteger = (...) (a.den * b.den) instance Fractional Q where a / b = mkQ (nom a * den b)(den a * nom b)fromRational = (...)instance Show Q where instance toString Q where show q = show (nom q) + + "/" + + show (den q)toString q = toString sq.nom +++ "/" +++ toString sq.den where sq = simplify q

Tömbök (Clean)

Array5 :: *{Int} Array5 = { 3, 5, 1, 4, 2 }

Unboxed :: {#Int}
Unboxed = { 3, 2, 7, 4, 2 }

Műveletek tömbökkel (Clean)

```
Indexelés:
```

```
Array5.[1] + Unboxed.[0]
```

Tömbabsztrakciók:

```
narray = { e \\ e <- [1, 2, 3] }
nlist = [ e \\ e <-: Array5 ]</pre>
```

Unique tömbök:

```
mArray5 = { Array5 & [3] = 3, [4] = 4 }
mArray = { Array5 & [i] = k \\ i <- [0..4] & k <-[80, 70..] }
```

5. Algebrai adattípusok

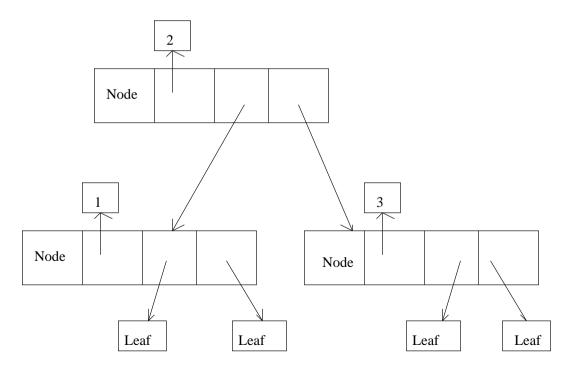
Fák (egyparaméteres fakonstruktor):

Clean Haskell

:: Tree a = Node a (Tree a) (Tree a) | Leaf

aTree = Node 2 (Node 1 Leaf Leaf)
(Node 3 Leaf Leaf)

aTree = Node 2 (Node 1 Leaf Leaf)
(Node 3 Leaf Leaf)

Mintaillesztés adatkonstruktorokra

Clean

Haskell

Maybe: a típus értékkészletének kiterjesztése

```
:: Maybe a = Just a data Maybe a = Just a | Nothing | Nothing
```

Felsorolásos típus (paraméter nélküli típuskonstruktor, adatkonstruktor):

Absztrakt adattípusok

```
Clean
                                            Haskell
                                            module Stack
// A verem definíciós modulja
                                              (Stack
:: Stack a
push :: a (Stack a) -> Stack a
                                              , push
pop :: (Stack a) -> Stack a
                                              , pop
top :: (Stack a) -> a
                                              , top
empty :: Stack a
                                              , empty
                                              ) where
// A verem implementációs modulja
:: Stack a :== [a]
                                            newtype Stack a = S [a]
push :: a (Stack a) -> Stack a
                                            push :: a -> Stack a -> Stack a
push e s = [e:s]
                                            push e(S s) = S(e:s)
pop :: (Stack a) -> Stack a
                                            pop :: Stack a -> Stack a
pop [e:s] = s
                                            pop (S (e:s)) = S s
top :: (Stack a) -> a
                                            top :: Stack a -> a
top [e:s] = e
                                            top (S (e:s)) = e
empty :: Stack a
                                            empty :: Stack a
empty = []
                                            empty = S []
// Használat:
                                            -- Használat:
Start = top (push 1 empty)
                                            main = print $ top (push 1 empty)
```